

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1604

Vita B. Basilii Magni, Caesariensis Archiepiscopi: ex ijs quæ extant in
Cæsaris Baronij Annalibus. Exceßit è corpore, Anno Incarnati verbi 378.
Damasi Papæ 12. Valentis Imperato. 15. Cùm sedisset ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42667

VITA B. BASILII MAGNI, CAESARIENSIS Archiepiscopi: ex ijs quæ extant in Caesaris Baronij Annalibus. Excessit è corpore, Anno Incarnati verbi 378. Damasi Papæ 12. Valentis Imperato. 15.

Cum sedisset annis 8. Mensibus 6. diebus 16.

1. Ianuarij.

Patria & genus eius.

Excellentius eius eruditio.

Permansit virgo.

Eius peregrinationes.

Amplectitur vitam monasticam. Monachos colligit. Regulas monastici instituti conferripit.

Basilii Cappadox, qui à reſum geſtarum gloria, magnus dicitur, Baſilio & Emmelia, parentibus Chriſtiana religione ſpectatis, ac honorum, opumque gloria inclytis natus, à Macrina femina ſanctiſſima, ipſius auia, ac in Chriſto nutrice, Catholicæ fidei elementis, Neocæſareæ, imbutus eſt. Cumque Cæſareæ Paleſtinæ primùm, inde verò Conſtantinopoli egregiè litteris excultus eſſet, Athenas litterarum & litteratorum aſylum cõceſſit. Quas tamè haud quales putabat eruditas adinuenit. Eò ſiquidem ſcientiarum, antequam illuc ſe cõferret, progreſſus erat, vt quod ibi addiſceret, haud reperiret. Omni igitur doctriinæ genere locupletatus, in patriam reuerſus, quam cõperat vitam ſanctiſſ. excoluit: Corporis virginitatem ab omni carnis illecebra ſeruans immaculatam. Licet non ita, mentis puritatem illibatam ſeruafſe, ſcribens ad Chilonem diſcipulum, conqueri videatur. Creditur tunc AEGYPTI, Paleſtinæ, Syriæ & Meſopotamiæ monachos inuiſſe; Cùm eorum inflammatus exemplo, idem viuendi genus, Domum reuerſus, conſectatus ſit: ac in Ponto & Cappadocia, monachorũ cõnobarum paulò poſt eximius exſtiterit auctor; Cùm & alios, qui iam ibidem eiufmodi inſtitutionem vitæ ſectari cõperant, in vnum collectos, regulis editis, ad perfectam monaſticæ diſciplinæ normam primus excoluit.

In multis deinde muneribus antè exploratus, ac quo-

quotidie clarior illustriorque compertus, in sacrum Presbyterorum ordinem, ab Hermogene Cæsariensi Antistite adscriptus est. Quo quidem è viuis sublato, cum sedulo quæreretur ad Pontificalem dignitatem, vir sanctus, improvisa fuga sibi consuluit. Accidit interim vt, Eusebio violenta creatione in sede collocato, monachi illi quibus Basilius præerat, haud ratam eam electionem habentes, sese ab eius communicatione diuellerent, atque ea & alijs de causis parum æquo, idem Antistes in illum esset animo.

Quibus obortis simultatibus, paci cõsulturus, in Ponticas solitudines ad monachorum habitacula secessit. Præsentia siquidem constabat aduersariorum inuidiam. Verumenimvero re paulò post cõperta, à suis Cæsariensibus magnis studijs reuocatur; Ad quos ille Apologeticam dedit de sua discessione Epist.

Interea diuinis rebus incumbens, vitam omni non modo merore vacuam, sed in omnibus letam atque hilarem transgebat. Ibi afflictio pro delicijs illi erat.

Quandoquidem molestia spontè suscepta, voluptati minimè voluntariè præstat. Ibi psalmodijs & vigilijs mentè ad cælestia erigens; ad Deum per orationem à corpore peregrinabatur, vitamque veluti materia vacantem & incorpoream ducebat. Quis verò fratrum, qui ab ipso ad omnem pietatis rationem studiosè fingeantur, concordiam, & animorum coniunctionem, quis virtutis certamen, & ad eam incitationem, quam scriptis legibus ac regulis obseruabant explicare valeat? Ast licet vir sanctus in eadem Pontica solitudine degens, è fluctibus maris videri posset, ad tutum portum nactum esse confugiū, haud tamen desinit iactari fluctibus, nec quidem leuibus, qui contemni & pro nihilo duci possent, sed illis planè immensis, utpotè à vehemētiori flatu perfidiae agitatis.

Initiatur
Presbytera-
tu.

Fugit Epif-
copatum.

Eusebij Epif-
scopi cum
Basilio si-
multas.

Est epist. 141.

Sententia.

Eius pia ex-
ercitia in so-
litudine.

Sabelliani
affirmabant
Patrem & Fi-
lium eundē
esse.

Basiliius exa-
gitatur calū-
nijs Sabellia-
norum.

Est epist. 63.

Purgat se vir
sanctus.

Epist. 164.

Valens Imp.
opera vxor-
is sit Aria-
nus.

Contigit enim his temporibus sedem Neocæsari-
ensis Ecclesiæ viduari pastore; Cumque vniuersæ
ciuitatis studia essent in deligendo Basilium pro-
pensiora, eccē, hæretici Sabelliani, nullam in ele-
ctione Pontificis sui ipsorum rationem haberi vi-
dētes, indigno id ferentes animo, in ipsum conspi-
rant, eumque hominem ambitiosum, nouorum dog-
matum inuentorem, fideique synceræ, desertorem
inclamātes, dictis scriptisque lacerare, atque haud
leue negotium faceßere non cessantes, ciuitatem
illam magnis dirisque motibus exagitāunt. Hæc
cūm Basiliius persensisset, magno de pereunte po-
pulo dolore confectus, ad eosdem Neocæsarienses
Apologeticam scribens, ab illatis calumnijs peni-
tus se expurgauit. Cūm primum enim Catholicæ fi-
dei sectatorem se esse declarasset, eosdem Neocæ-
sarienses deceptos à Sabellianis magnoperè dolet.
Sed & de institutione monastica, cuius rei gratia gra-
uem ab hæreticis patiebatur calumniam, quasi re-
rum nouarum extitisset inuentor, plenissimam af-
fert rationem, dum nequaquā id genus vitæ & dis-
ciplinæ à se tradit excogitatum, quod in ecclesia
Catholica esset altis iam antè radicibus fixum ac
latissimè propagatum. Ad calumniam verò de Epi-
scopatu ab eodem expetito quoque respondens,
eamdem & præclare confutat. Interea Iouiniano
Imp. improviso casu extincto, Valens imperio po-
titus, initio quidem doctrinæ Apostolicæ ornamē-
tis decoratus, non longò tamen post tempore, cōiu-
gis Arianzæ lenocinijs delinitus, nimia animi mol-
litie diffluere, & veritatē apertè prodere cępit; cu-
ius hortatu in horrendū blasphemię barathrū præ-
ceps cum ea deiectus est. Nam ab Eudoxio, Arianzæ
perfidiaz propugnatore acerrimo, Cōstantinopoli-
tano Antistite, sacro baptismatis initia⁹ mysterio,
nefa-

nefario iureiurando, eodem Eudoxio exigente, se-
se obstrinxit, vt in eo impio dogmate perseuera-
ret, atque omnes contrariæ doctrinæ adheſcētes,
vbique ab Ecclesijs eijceret.

Igitur ea imbutus perfidia, apertum Orthodoxę
Ecclesię bellum indixit, & cæca auri cupidine ductus
in quascunque incidit Ecclesias, inuasit, pro-
strauit, earumque spolijs auri famem explere non
desistit. Cuius perfidia simulac Orientis Ecclesijs
innotuit, Orthodoxi omnes Episcopi, tanquam ad
prælium classico excitati, arma capeſſunt, contraque
omnes aduersariorum futuros insultus sese muni-
unt & obfirmant. Tunc igitur opportunum visum
est tempus, vt validum illud cæli tonitruum, ex e-
remo ad arenam certaminis prodiret, ac in hostes
fidei, cominus fulmina verbi iaceret. Quid igitur
generosa illa, mentisque magnitudine præstans a-
nima, Christi que amore verè inflammata? An il-
lius animo veteris simultatis quidam fomites resi-
debant? Minimè gentium. Spiritualibus quippè ra-
tionibus, secum optimè, sapientissimeque distin-
guere nouerat, aliud simultatis tempus esse (si quid
etiam vnquam, eiusmodi affectui indulgendum es-
set) aliud rursus æquanimittatis, Hæc itaque secum
reputans, confestim è Pontica solitudine, cum fidi-
simo socio Gregorio excedit, atque erga periclitā-
tem veritatem, zelo exæstuans, vltro suppetias af-
fert, totumque se matri Ecclesię tradit. Omnia quip-
pè simul præstat, inimicitias ponit, consultat, aciem
struit, scandala & offendicula intermedia submo-
uet, cunctaque ea, quorum fiducia illi, bello, Or-
thodoxos lacessendos putabant. Alios asciscit, a-
lios retinet, alios propulsat, alijs murus firmus &
vallum efficitur, alijs securis petram scindens, aut
ignis in spinis, (vt scriptura loquitur) sarmentitios

⁹ Eudoxius e-
piscopus
Constanti-
nopolitanus
Arianus.

Valētis per-
secutio sꝛ.
uisissima in
Ecclesiam

Basilij indu-
stria & zelus
discretus.

Psal. 117.

Basilij in Eu-
seb. Episc.
obseruatiã
& fidelitas,
tẽpore per-
secutionis.

Proximum deindẽ negotium ac studium eius
fuit, Antistitem obseruare, suspicionem extingue-
re; mortalibus omnibus persuadere, mœrorem il-
lum, quo affectus fuerat, tentationem quandam,
colluctationemq̃ue peruersi spiritus extitisse, ho-
nestæ ac laudabili concordia inuidentis; ceterum
non ignarum se esse quid obedientia, ordinisq̃ue
spiritualis leges postulerent. Ac proindẽ adesse,
docere, dicto audientem se præbere, mœrere, quid-
uis deniq; illi esse; consultor bonus, opitulator o-
ptimus, diuinorum oraculorum explicator, rerum
agendarum præmonstrator, senectutis subsidium,
fidei adminiculũ, domesticorum fidelissimus, ex-
ternorum ad res gerendas aptissimus, & tantam
(vt vnico verbo dicam) eius beneuolentiam obti-
nens, quãto prius apud eum odio flagrare putaba-
tur. Ex quo hoc assecutus est, vt etiam si illi Cathedra
honore secundus esset, Ecclesie tamen imperio
potiretur. Etenim pro beneuolentia quam
conferebat, auctoritatem vicissim accipiebat. Ac
mirus quidam erat inter eos concentus, nexusq̃ue
potestatis. Ille plebem ducebat; Hic ductorem,
atque instar Leonum cuiusdam curatoris, præpo-
tentem, arte cecurabat. Namque, vt nuper in subli-
mi cathedra constitutus (quippẽ ex laico fuerat
delectus Episcopus) & terrenæ materia non nihil
adhuc spirans, nondumq̃ue in his quæ spiritus e-
rant, numeris omnibus absolutus, magnisque et-
iam fluctibus inferuescentibus, atque ingruenti-
bus Ecclesie hostibus, opus habebat homine, qui
eum manu ductaret atque fulciret. Eoque nomi-
ne, ipse ope atque auxilio acquiescebat, eoq̃ue
imperante, seipsum imperare arbitrabatur.

Basilij se-
cundus ab
Episcopo.

Iam

Tam verò ipsius erga Ecclesiam curæ ac patrocini-
 nij, (quamquam multa quoque alia) signa & argu-
 menta sunt, libertas animi, qua cum cæteros magi-
 stratus, tum potentissimos quosque ciuitatis allo-
 quebatur; cõtrouersiarum solutiones nequaquam
 suspectæ, sed ab eius voce formatæ ac constitutæ,
 modoque ipsius tanquam lege receptæ; pauperum
 tutelæ, plures quidem spirituales, sed tamen cor-
 poreæ non paucæ (nam id quoque sæpenumerò a-
 nimæ prodest, eos nimirum, in quos beneficium
 confertur, per beneuolentiam subigere) pauperû
 alendorum, hospitem excipiendorum, virginum
 curandarum studium; monasticarum legum insti-
 tutiones, partim scripto, partim voce traditæ, præ-
 cum descriptiones, sacrarij concinnitates, ea deni-
 que omnia quibus homo verè diuinus, Deoque ad-
 iunctus, plebi utilitati esse potest. Diuinas quoque
 scripturas Eusebij iussu ad populum explicabat, &
 legationem in Synodis pro suo Episcopo obibat,
 summaque libertate, quod sanæ sinceræque fidei
 erat, loquebatur. Hoc tamen vnum maximum est,
 maximeque illustre atque insigne. Fames grassaba-
 tur, & quidem post hominum memoriã atrocissi-
 ma. Languibat ciuitas, nec ex vlllo loco auxilium
 afferebatur, nec vlla calamitatis medicina. Sed in
 huiusmodi malis nihil grauius atque acerbius,
 quam crudelitas, cupiditasque; inexplebilis eorum,
 qui rei frumentariæ copia circumstant. Obser-
 uant enim temporum difficultates, atque ex anno-
 næ penuria, lucrum captant, & ex aliorum calami-
 tatibus messem faciunt, nec illud audientes, eum
 qui pauperes commiseratur, Deo sænori dare: nec
 rursum illud, Eum qui frumentum abscondit ple-
 bi, execrabilem esse. At quid tunc Basilius? Paut om-
 nes. Et quonam pacto? Audi.

Baslij offi-
 cia, erga Ec-
 clesiam admi-
 nistratiõis.

Valida fa-
 mes, in Ci-
 uitate Cæsar-
 rea.

Frumenta-
 riorum im-
 piæ mundi-
 nationes.

Proverb. 19.
 Eccl. 29.
 Proverb. 116

Aper-

Basiliius tem-
pore atro-
cissimæ fa-
mis ciues a-
lit. Esaiæ 58,
Tobia 4,
Luca 1.

Apertis oratione sua & exhortatione locuple-
tum horreis, facit quod est in scriptura: Cibum e-
surgentibus frangit, panibus pauperes satiat, alit
eos in fame, atq; esurientes animas implet bonis.

Quo tandem modo? neque enim ad laudis cumulū
hoc parui momenti est. Nam cum eos quos fames
vulnerauerat, in vnum coëgisset, nonnullos etiam
spiritum ægrè trahentes, viros, fœminas, puerulos,
senes, omnemque ætatem commiseratione dignā,
omnia ciborum genera quibus fames depelli so-
let, corrogans, Ac deindè, Christi, qui linteo præ-
cinctus discipulorum pedes nequaquam lauare
grauabatur, ministerium imitans, simulque puero-
rum siue conseruorum suorum ad eam rem opera-
utens, corpora pauperum animasque curabat, ho-
norem cum necessario alimento connectens, ac
dolorem eorum vtrunque leniens. Quinetiam ven-
ditis suis prædijs & possessionibus, atque pecunijs
in alimenta conuersis, (cū etiam rarum esset, vt
illi qui valdè sibi prouidissent & instructi essent,
ea quæ ad mensam & victum pertinent, sibi confi-
cere & suppeditare possent,) ille per omne tem-
pus famis, cū eos qui vndique confluerent, tum
iuuentutem totius vrbane plebis alere perseuera-
uit, ad eò vt etiam Iudæorum liberos huius benigni-
tatis & liberalitatis ex æquo participes faceret.

Ioan. 13.

Distrahit
possessio-
nes suas &
prædia, vt
pauperes
alat.

Sententia.

Nihil enim interest, vtrum per vas olearum, quis,
an per aliam aliquam materiam & occasionem, di-
uinum mandatum exequatur.

Moxitur Eu-
sebius Cæ-
sareæ Epif-
copus, & suc-
cedit ei Ba-
siliius inuit.

Interea Eusebius Antistes, Anno Imperij Valen-
tis & Valentiniani sexto, repentino violentoque
morbo, confectus, ex hac vita sublatus est. Cui Bas-
ilius inuitus planè atque reluctans in dignitate suc-
cessit. Nam cum ægrotanti Episcopo, assiduo mini-
sterio vsque ad eius vitæ exitum præsto esset, ad eò
vt in

vt in eius manibus animam exhalaret, neque ignoraret plurimorum in se studia vt crearetur Episcopus conspirasse, maturè fugam arripuit; ita tamen vt in destitutam pastore ecclesiam oculos conuersos haberet, timens illi ne à schismaticis & hæreticis inuaderetur. Verùm cum in vnum Episcopi, callatis comitijs, de electione Episcopi acturi conuenissent, multis licet obuersantibus, obnitentibusq; promotioni Basilij, vicit tamen pars illa, quæ illi fauebat. Non id quidem citra laborem, nec citra inuidiam & dimicationem, tum eorum qui patriam cum imperio administrabant, tum perditissimorum quorundam vrbs ciuium, qui ab illorum partibus stabant. Sursum illi atque deorsum ciuitatem commiscebant, nihil non agentes, vt in gratiam Ariani Imperatoris, alius quispiam, excluso Basilio, crearetur Episcopus. Sed præualuit in omnibus Dei virtus, qua Basilius in sedem Episcopalem euectus, perditissimo tempore factus est aduersus ingruentes hæreticos & furentem cum eis Imperatorem, Ecclesiæ Catholicæ propugnaculum, Orthodoxorumque omnium robur & fortitudo, seditque inuito licet & obnitente Imperatore Valente, ac frustra sæuientibus magistratibus, vsque ad obitum, diuino planè miraculo inconcussus.

Basilij aduersariorum imperij conatus.

Inuito Imperat. non sine miraculo, retinet sedem Basil.

Cum verò in tanta rerum omnium difficultate, haud tutos sibi ministros assistere videret, non solum sibi in curarum partem allegit Gregorium fidissimum socium & amicum, sed & fratrem suum Petrum, ex decem vltimo loco natum, virtutibus verò consummatum, primoque loco habendum, ex monacho presbyterum ordinauit. Porrò Valens grauius pro more suo incommodis Ecclesiam afficiens, & ubique impietatis suæ atque sæuitiæ impressa relinquens vestigia, relicta Nicomedia, Antiochiam

Fratrem suum Petrum creat Sacerdotem

Valens Imp. Orthodoxos & maxime Basilium persequitur

tiochiam contendit: atque ut alia omnia peruagatus, in Cæsariensem firmam, & ab omni iniuria tutam Ecclesiarum matrem, impetum fecit, quatenus vitalem quoque illum veritatis igniculum, qui solus reliquus erat, opprimeret, tum primum malum se consilium inijsse intellexit. Nam ut sagitta in durius ac solidius corpus incidens repulsus est, ac rudentis instar effractus cessit. Temporis verò tandem successu, præualuere scelerati atque aduersus Basilium, exilium decerni procurarunt, nec quidquam eorum, quæ ad eam rem pertinebant, desiderabatur. Nox aderat, paratus currus, plaudebant hostes, mœrebant pij, nihil denique, quod ad præclaram ignominiam spectabat, requirebatur. Sed quid accidit? Exilij decretum rescindit Deus. Nam qui Aegyptij, aduersus Israelitas sæuientis, primogenitos percussit, idem Imperatoris quoque filio, morbi plagam infert. Et quidem qua celeritate? Illinc exilij tabulæ, hinc morbi decretum, ac scelerati scriptoris manus inhibetur, & sanctus periculo liberatur. Ita febris beneficio, seruatur vir pius, Imperatoris audaciam coercentis. Quid hoc Dei iudicio vel æquius vel celerius fingi atque excogitari potest? Post filium porro, pater simul ægrotare cepit, remedium vndecunque morbo conquirens, atque optimos quosque medicos diligens, ac precibus, ut si alias vnquam, incumbens, humique prouolutus. Nam reges quoque humiles & abiectos reddit calamitas. Nec mirum, cum Dauidem etiam ob filij morbum, eodem modo affectum fuisse scriptura testetur.

Cum autem huic malo medicinam nullam inueniret, ad Basilij fidem confugit, per idoneos ministros orans atque obsecrans, ut pro salute filij Deum

Simile.
Vincitur à
Basilio Va-
lens Imper.

Exilium Ba-
silio decre-
tum diuini-
tus rescin-
ditur.
Ægrotat fi-
lius Valen-
tis Imp.

Similiter &
ipse Imper.

2. Reg. 12.

Valens im-
plorat pre-
ces Basilij.

Deum deprecari dignaretur. Ille verò nihil cunctatus, nec quod fortasè alius fecisset, calamitose tempore aduersus eum insultans, pro Imperatore terreno apud cælestem se mediatorem interposuit, morboque fugato, meliorem spem afflicti parentis animo iniecit. At verò simulac puerum sanitati restitutum viderunt serpentes, rursus leuis Imperatoris animum deprauarunt, eiusque filio accepto baptizarunt illum, non spiritu sed aqua tantum, impiè Dei filium reiicientes. Vnde iusta indignatione commotus Basilius, ingrati Imperatoris mentem liberè redarguit, & statim post puer interiit. Atque ita rebus stupendis Eliæ non inferiora, signisque Helisæi non minora Basilius edidit.

Sanatur Valentis filius Basilij precibus.

Ariani eum baptizant.

Moritur Valentis filius.

Varia fuere & præclara Basilij miracula.

Valens iterum machinatus Basilio exilium.

At quis dignè enarrare poterit, imbres miraculorum, quæ ostendit Beatus & fidelis Basilius? Cùm autem impossibile sit, narratione complecti tanta illius viri rectè facta, omnibus prætermittis, vnum tamen commemorantes, ostendemus etiam, quomodò rationis ac sensus expertia, simul cum viro isto pugnauerint. Nam cùm omnem mouerent lapidem genimina viperarum, quo iustum è medio tollerent, assiduis præsertim illius verbis simul ac miraculis, tanquam telis quibusdam vulnerati, Valentem Imperatorem accesserunt, postulantes eum exterminari. Imperator autem illorum adductus sermonibus, incubuit ad voluntatem denud eijciendi Basilium in exilium. Cæterùm calamus statim, nolens iniquo subuenire consilio vltro contractus est, insipientem erudiens, quam enorme facinus patrare niteretur in seruum Christi, vnam diuinitatem Patris & Filij & Spiritus sancti prædicantem, eosque
qui

Imperato-
ris calami
tres perfra-
cti.

qui secus sentirent aut dicerent, tanquam canes rabidos sapienter reprehendentem. Cum autem non intelligeret tyrannus, ut qui inanimato calamo insensibilior erat, ac filius erroris, secundum quoque arripuit ad subscribendum sententiæ exilij, & ad voluntatem suam iniquam perficiendam; quem etiam vidit confringi, nolentemque communicare malo, quod ipse enitebatur facere. Quin & tertius calamus sumptus, etiam contractus est, nolens parere ac cooperari iniustitiæ. Tunc perspicuè omnibus, præconis voce, victoria pronunciata est, & illustre trophæum inuicti militis Christi erectum. Tres siquidem calami consubstantialitatem Trinitatis prædicanti patrocinari sunt. Manus ad sententiam proferendam accelerabat, & calami illam iniustam demonstrarunt. Manus ad improbum exilij decretum scribendum festinabat, & calami inanem festinationem ac studium retardabant.

Hæc ex ijs
quæ sunt a
pud Surium

Cæterum Valens, Constantinopolim per Nicæam iter instituens, principes Arianae impietatis, nouis Orthodoxos calumnijs exagitantes inuenit. Instabant, urgebantque, ut Catholici Ecclesia cederent, liberamque Ariani praua sua dogmata populo prædicandi potestatem facerent. Cumque impiorum conatus superueniens Imperator, & voluntate & facto vehementer probaret, Catholici pietatis fideique propugnatores acerrimi, rem penè iam deploratam ad Basilium deferunt. Accurrit ille, & Pontificia auctoritate grauis, Imperatorem conuenit, intrepidè hominem manifestæ impietatis redarguens, quod Orthodoxos iniquo opprimeret iudicio, & Cacodoxos, deprauatæ sententiæ homines, in Christianæ fidei perniciem omni beneuolentia & fauore prosequeretur. Imperator rursus viri sanctissimi constantiam reueritus, cum

Ecclesiam
Orthodoxis
ablatam,
Valens dat
Arianis.

Basilium eam
repetit.

neque

neque minas, neq; mortem pro iustitiæ defensione eum extimescere, haud ignoraret. Vade, inquit, Basili, & iudicis officio, inter partes de Ecclesia contententes fungere: ita tamen ne immodico populi tui amore ductus, parum æquus iudex inueniaris.

Acceptis itaque Basilius à Valente litteris, Iudex Nicæam contendit, accitisque Arianis, Imperatoris decretum eis exhibuit. Er illi, Iudica, inquit, ex sententia Imperatoris. Nihil recusamus, dummodò ab eius decreto non receditur. Quibus Basilius, Claudantur, ait, templi fores, & firmis vtriusque partis signaculis muniantur. Primi que vos dies tres, totidemque noctes in precibus expendite, & siquidem euntibus vobis ad Ecclesiam, diuinitus referatur, vestri iuris, perpetuò erit. Sin minus, Nos vnicam in oratione vigilem agemus noctem, & siquidem manè cum psalmis & litanijis ad eam tendentibus vltro patuerit, nobis iure perpetuo adiudicabitur. Arianis cum postulatum æquitatis plenissimum recusare nõ possent, quod reliquum erat, ad preces vigiliasque, sese composuerunt, totoque triduo tandem exacto, ad Ecclesiam venere. Sed fores templi, perfidorum precibus, nequaquam referata sunt. Ita ut fessi tandem inanes recederent, Basilioque similiter precandi tempus concederent. Tum vir sanctus, aduocata fidelium concione, pernox in precibus diuinam implorauit opem, factoque mane longo supplicantium agmine, Kyrieleyson prolixè in clamantium ad templum processit. Aderat ingens Arianorum multitudo, parata, & templum occupare, & Antistitem cum Orthodoxo populo repellere, si fores ad eorum preces similiter obsecrata manerent. At Basilio sublati manibus tem-

Ariani frustra sibi fores Ecclesie referati precantur.

B

pli

Catholicis
orantibus
patescunt
fores.

Aliz Basilij
tribulatio-
nes maximæ

Basilij
per ora ho-
minum tra-
ducitur hæ-
reticus.

Malè audire
apud hære-
ticos glori-
osum.

pli valvas in nomine Sanctissimæ Trinitatis con-
signante, & populo pijs vocibus Christi Iesu vir-
tutem invocante, vestes vi orationis contriti
sunt, pessuli laxatis clavis deciderunt, & ostia tan-
quam valido concussa vento, liberam Orthodo-
xis, stupentibus interim Arianis, ingrediendi po-
testatem fecerunt. Atque hic quidem munda-
num externumque bellum conclusum est, finem-
que habuit, Deo fauente, lætum atque felicem,
qualemque fides sanctissimi viri merebatur. Ve-
rum enimvero, paulò post, Eustathij, Ariani cu-
iusdam Antistitis perfidia, præteritis (proh do-
lor) multò acerbioribus fuit excruciatum, spiri-
tualibus confictationibus, vexationibusque, ac
vndique in eum constatis congestisque exagita-
tus calumnijs, ita ut non ab hostibus tantum,
sed & à proximè sibi studio atque affectione con-
iunctis, fideique professione cohærentibus, in
suspicionem hæreseos adduceretur. Quæ res,
quantum, ad aliquod temporis spatium, haud so-
lum in Oriente, sed & in Occidente, viri sancti
famæ attulerit detrimenti, vix credi posset. Et
certè magna erant hæc cruciamenta Basilio. Nam
malè apud hæreticos audire, gloriæ loco ducen-
dum erat.

Sed apud præclaros fidei Catholicæ defen-
sores, eiusmodi dictari, atque credi, intolerandum
planè, & quouis supplicio grauius videri pote-
rat. Vndè & factum est, ut nemini se iam prope-
modum crederet, omnesque pariter vereretur,
ac dolorem immensum in penetralibus cordis
occultans, illum mœrore decoqueret: Quod
cum nihil penes se, ab ipsis incunabilis antiquius
fuerit, quam Catholicam fidem illibatam in om-
nibus

nibus conseruare, eius tamen præuaricator, defertorque, sæpius & à pluribus accusaretur. Denique tot tantisque malis ac tempestatibus fuit agitatus, vt instar Eliæ, tædio iam victus mortem vitæ præferret. Illud verò omni admiratione dignum est, quod homo ægra valetudine & longa infirmitate exhaustus, tot insuper doloribus confectus, ac tempestatibus penè obrutus, nihil tamen totius fermè Orientalis Ecclesiæ tot exagitæ fluctibus, propensioris curæ & sollicitudinis intermitteret. Verè enim sponsam Christi amabat ardentè, paratus vtique pro illius amore, si opus fuisset, sanguinem profunderè.

Basiliius inter tot calumnias & aduersitates nunquam deserit Ecclesiam.

Sed quæ vis orationis omnia huius viri facta explicare poterit? Ita enim per omnia virtutum genera grassatus est, vt in eo præclarum & eximium pietatis suæ specimen edidisse Deus videatur. Id quod exemplorum veritate perspiciemus. Neque enim singulas illius virtutes, quas superius libauimus, referre in animum ducimus.

Fuit omnibus naturæ & gratiæ donis ornatissimus.

Egregia, & inter omnes planè regia virtus est Charitas, quam cum in pauperum alendorum cura, tum multò præclarior in animabus Deo reconciliandis exercuit. Proterio Senatori, eximia fide ac pietate viro, filia erat, quæ summa parentis voluntate & gaudio Christo se consecrare decreuerat. Sed diabolus, qui sanctiori vitæ studio inuidebat, mox vnum è seruis illius, in puellæ amore acriter inflammauit. Ille verò concepta visceribus peste, indignè se tanto connubio haud ignorans, execrabilis cuiusdam magi opem ingentis auri vis, si puellæ nuptijs frui posset, polli-

Subsequentia miracula desumpta sunt ex ijs quæ extant apud Suriũ.

Implorat seruus quidam magi cuiusdam opem.

Abiurat
Christum vt
connubio
puellæ cu-
iusdam com-
pos fiat.

pollicitatione, implorat. Cuius diabolica opera, scriptis litteris, Christi fidē abiurata, seseque totum tenebrarum principi mancipans; optatæ rei tandem efficitur compos. Pius siquidem parens, puellæ à fornicationis dæmone agitatæ, precibus importunis, vberimis lachrymis, obtestationibus, comminationibus ac amicorum consilijs denique victus, infelicem, suspirans, miserimo tradidit seruo, & iniquo matrimonij foedere sociavit.

Prodit se ser-
ui impietas.

Vxor pro eo
Basilij opem
implorat.

Inito igitur matrimonio, & eo mali dæmonis facinore perpetrato, non multo post tempore, nequissimi istius mancipij manifesta se prodidit impietas. Visus namque sacra limina templi non visitare; ad vxorem delatus est, quod à Christiana religione extorris, & profusus esset alienus. Illa accepto hoc nuntio, tanta est caligine ac mœreore perfusa, vt flens gemensque, & vnguibus genas laniens, se perditam clamaret. Totius verò rei ex blandiente & lachrymante marito certior facta, in re penitus desperata ad Basilium confugit, preces eius opemque implorans, vt à miseranda dæmonis captiuitate solueretur. Basilus rei gestæ seriem, per ordinem cum intellexisset, maritum ad se adduci præcepit, adhibitoque saluari medicamine, vtriusque animum ad certam spem veniæ erexit. Et quidem maritus votis precibusque in Christi libertatem restitui optabat, sed scriptum manu propria chyrographum, omnem planè spem præcidebat. Hortanti tamen, monenti que Basilio supplex parebat, illoque & duce pariter ac adiutore, per angusto admodum loco se inclusit, die nocteque ad Christi pedes abiectus, vt perfidiæ suæ veniam mereretur. Nullos interrim non clamores, terroresque intentabant dæmo-

dæmones, suum sibi mancipium iure vendican-
tes. Sed Basilio fidei clypeo, assiduisque precibus,
pugnam eorum sustinente, perucit miser, ac ma-
gno Dei miraculo, maioriq[ue] Ecclesiæ gaudio, e-
uasit liber. Nam die quadragesimo, cum solemn-
i populi supplicatione eductus, inter preces, la-
chrymasque cunctorum fidelium, & horrendos
cacodæmonum terrores, dilapsus per aera ad Ba-
silijs pedes chyrographum, lætabundus recepit, &
plenus spe ac gaudio Ecclesiam intrauit. Ibi cum
Basilio, exoptulante nequicquam de iniuria ca-
codæmone, scriptum decerpit, hominemque e-
miseranda dæmonum seruitute in Christi liber-
tatem afferuit, ac postremo, viuificis expiatum,
munitumque sacramentis, coniugi tradidit. Et
hæc quidem ægris animabus præstabat. Corpori-
bus verò varijs calamitatibus, foedisque morbis
contaminatis, tanta benignitate & humilitate
subuenit, vt omnibus planè persuaserit, ne homi-
nes cum simus, homines contemnamus, nec no-
stra, in illos crudelitate Christum vnum omnium
caput ignominia afficiamus: sed in alienis cala-
mitatibus nobis ipsi optimè consulamus, Deoque
misericordiam, qua ipsi egemus, sceneremur.
Quocirca nè labra quidem vir generosus, & ge-
nerosis parentibus ortus, nominisque splendore
clarissimus, ægrotis adiuuere grauabatur, sed vt
fratres amplectebatur, vt sapientissimo ipsius ex-
emplo, ceteri quoque ad ægrotorum corporum
curationem accedere non vererentur. Ita non
modo loquendo, sed etiam tacendo eos cohorta-
batur. Sed ad animarum curationes reuertamur,
quæ quanto corporibus sunt præstantiores, tanto
impensa illis misericordia illustrior, omniq[ue]
laude maior est.

Basilij precl-
bus dæmo-
nis manci-
pium libe-
ratur.

Morbidos
quoslibet
vir sanctus,
magna cha-
ritate com-
plectitur.

Iosephus Iu-
dæus, medi-
cus, à Basilio
ad Christi fi-
dem conuer-
titur.

Iosephus quidam erat, Hebræus genere, me-
dendi peritissimus, quem intima familiaritate,
non absque multorum inuidia, Basilius com-
plectebatur. Diuino namque edoctus oraculo,
firmam de æterna hominis salute spem conce-
perat. Itaque imminente iam tempore quo ex
hoc exilio, ad patriam vocandus erat, sub præ-
textu capiendæ medicinæ Hebræum aduocauit,
illumque quid de morbi ratione sentiret, per-
cunctatus est. Hebræus verò tentata vena, ilicò
domesticis, vt funeri necessaria pararent, edixit.
Hic enim, inquit, iam planè moritur. Ad quem
Basilus, Nescis, ait, quid loquaris. At contra
Hebræus; Crede mihi, inquit, Domine, sol cum
sole hodie occumbet. Et Basilius; Quid, inquit, di-
cturus es, si in matutinum vsq; tempus supervixe-
ro? Dicit Iudæus. Ego profectò moriar; nam mi-
hi crede, vix tibi dimidiæ horæ, spatium vitæ su-
perest. Et vir sanctus. Moriaris, inquit, pecca-
to, viuas autem Christo. Scio quid dicas, ait He-
bræus, & faciam sanè quod vis, si eousque su-
peruixeris. His dictis Hebræus recessit; & San-
ctus Basilius tota mente conuersus ad Dominum,
non tam sibi vitæ spatia, quam Iudæo æternæ vi-
tæ cognitionem postulauit. Facto verò mane, ac-
cessit Iudæus ab eo, quem planè extinctum cre-
debat, adfuit, vidensque sanctum Basilius vita-
li spiritu verba facientem, vehementer obstu-
puit; prorsus vt ad illius pedes abiectus, inuisam
Christo Iudæorum religionem abiuraret. Hic
verò nouo rursus miraculo & Iudæi fides con-
firmata, & Christi fidelium gaudia multipli-
cata sunt.

Baptizatur

Basilus namque, quanquam delassatis naturæ
viri.

viribus, stupente Iudæo, surrexit incolumis, restaque ad Ecclesiam contendens, viralibus aquis Hebræum eiusque familiam expiavit. His ritè peractis cum cursu confecto, fideque servata, resolutionis desiderio teneretur, tempulque coronarum appeteret, maxima ex parte iam vita perfunctus, circa extremos sermones inualefcit, ut cum pietatis verbis abscederet, ac fidelissimis suis cultoribus, ad Ecclesiasticos gradus prouehendis manum & spiritum præberet, ne sacratio fraudarentur, quos discipulos, atque in sacerdotio adiutores habuerat. Cumque extremos ducens spiritus, oculos ad coelestem chorum conuersos haberet, circumfusa illi tota penè ciuitas, discessum eius perindè ac tyrannidem accusans, animam, non secus ac si vel manibus vel precibus retineri posset, arripere tentabat. Mentis enim errorem ex mœnore contraxerant, nec quisquam erat, qui non aliquam vitæ suæ partem, si fieri posset, illius vitæ addere paratus esset.

Iosephus, à Basilio cum tota familia

Basilij in extremis constitutus, promouet & hortatur suos.

Immensæ ciuium, in Basiliam, charitatis indicium.

Tradit Deo animam.

Basilij suus

Tandem autem cum sacrosancta doctrina, eos qui aderant, nonnihil instruxisset, extremisque alloquijs meliores effecisset: In Redemptoris manus, spiritum commendans, animam lætus exhalauit, Angelorumque choris, à quibus in cœlum ferebatur, adiungitur feliciter. Tum verò summè admiranda omnium qui aderant, in virum sanctum charitas & beneuolentia palam manifestatur. Omnes quippè dabant operam, partim vt simbriam arriperent, partim vt vimbram, partim vt feretrum quo sanctus portabatur, vel solum attractarent, partim vt propius ad

Summus o-
mnium lu-
ctus.

Sepelitur.

Hac Apo-
strophe vti-
tur. Ephra-
em ad finem
orationis,
quam in lau-
dem Basilij
habuit.

eos qui corpus ferebant, accederent, partim vt
aspectu solo fruerebantur, tanquam eo quoque vil-
litate aliquid afferente. Plena erant fora, portu-
cus, duplicia & triplicia tabulata hominum il-
lum deducuntium, praeuentium, sequentium, asse-
stantium, seque inuicem conculcantium; multa
hominum millia omnis generis & aetatis ad eam
diem incognita. Psalmodiae luctu interrumpen-
bantur ac vincebantur, patientia doloris magni-
tudine frangebatur. Certabant nostri cum exte-
ris, cum Ethnicis, Iudaeis aduenis, ijque vicissim
nobiscum, vtris vberiores lachrymae, vberiozem
vilitatem afferrent. Vt finem faciam, in pericu-
lum etiam luctus deuenit; pluribus nimirum ho-
minibus, illa propulsione & protrusione violen-
tia extinctis, atque hinc simul cum eo digressis;
qui etiam mortis nomine felices existimati sunt,
vt ipsius itineris comites, atque, (vt feruentiorum
quispiam dixerit) funebres victimae. Tandem cor-
pus, vix raptoribus elapsum, ac prosequentium
victor, in parentum sepulchro conditur, ac sacer-
dotibus sacerdotum princeps, praedicatoribus
magna vox, Martyribus martyr adiungitur. O felix
Basilij, velut Abel acceptus, sicut Noe saluatus, tan-
quam Abraham amicus Dei vocatus, vt Isaac pro-
victima Deo oblati; instar Iacob tentationes for-
titer pertulisti, & sicut Ioseph magnifice glori-
ficatus es. Vt Moyses, Pharaonem posteriorem vir-
ga Crucis demersisti, mare passionum secans. Vt
Aaron, summus sacerdos Domini fuisti. Vt Ie-
sus filius Naue, inimicos in fugam vertisti. Vt
Phinees aemulator, gratia dignus habitus. Vt I-
saias, spirituali igne mundatus. Vt Ezechiel, se-
dentem super Cherubin spectasti. Vt Daniel o-
ra Leonum obturasti: & sicut tres pueri, aduer-
sario-

fariorum flammam rectè conculcasti. Instar Petri prædicasti. Instar Pauli docuisti. Instar Thomæ, filium Dei passum cōfessus es. Instar Martiæ, Marci, Lucæ, & Ioannis de rebus diuinis disseruisti. Instar Apostolorum iniquos erudisti, impios conuertisti, & Deo gratus fuisti. Deprecare pro me admodum miserabili, & reuoca me tuis intercessionibus pater. Hæc, aliaque multa in laudem Basilij S. Ephræm, vir quidem ab omni adulatione remotissimus, veri que, si quis alius, studiosissimus. Quidni autem summis efferret virum præconijs, quem diuini Spiritus sciret aperta testificatione laudatum? siquidem cum illum conuenit, vidit super eius dextram insidèrem columbam, eique concionanti sermonem suggerentem. Tanta porrò refulsit claritudine, vt eum omnes tanquam omnibus numeris absolutum, sibi propulerint imitandum exemplar, nullum putantes in eo habendum defectum, vt quid deligendū, feligendum uè quid in eo existimarint: sed quæcunque eius essent dicta vel facta, etiam quibus natura minus feliciter arrisisset, eadem ex eo tantum, quod Basilij essent, exacta perfectaque putarint. Quod autem spectat ad eius scripta: Egregios contra Eunomium elaborauit libros, & de S. Spiritu volumē, & in hexameron homilias nouem & *ἑξήκοντα*, & breues variosque tractatus. Sed & à principio ad finem vsque, diuinam scripturam est interpretatus Cræcè. Extant porrò eiusdem complura decreta, quæ Ecclesia Orientalis, piè sancteque obseruanda suscepit, vt quæ continentur in tribus epistolis ad Amphilochem datis, in alia ad Theodorum scripta, alia ad Gregorium siue Pargorium, qua vetuit senem septuagenarium habitare cum scemina, & ad Corepiscopos

S Ephræm
inuocat S.
Basilium.

Sanctitatis
Basilij, cui-
dens signū.
Basilij sum-
ma perfe-
ctio.

Varis & pre-
clara eius
scripta.

Epist. 76. de ordinandis. Insuper perfrinxit grauerit Simoniacos, sed & nundinationes fieri solitas in festis SS: Martyrum vetuit.

S. Basilij effigies. Procero fuit habitu corporis & recto, siccus, gracilis, color eius fuscus, vultus temperatus pallore, iustus nasus, supercilia in orbem inflexa & adducta, cogitabundo similis fuit, paucæ in vultu rugæ, exque renidentes, genæ oblongæ, tempora aliquantum caua, promissa barba, & mediocris canities. Vna illi tunica & pallium vnum, & humi cubatio, & balnei contemptus, illa eius decora ornamenta, & vigilia. Et cœna suauiissima atque pulmentum illi erat, nouum, inquam, illud condimentum panis & sal, & potio sobria & vberima: quam fontes proferunt. Susceptus est autem in locum Episcopatus eius, Gelladius ipsius discipulus, à quo scriptus fuisse res ab eodem Basilio gestas auctor est Damascenus, sed non extant, quæ autem Amphilochij falso nomine fertur vita Basilij, haud digna satis habetur quæ eruditorum auribus ingeratur, nisi adeo sint perspicaces, quæ in eis quæ sint vera à falsis discernere atque secernere valeant.

Voluntaria paupertas eius. Et Abstinentia.

Succedit ei in Episcopatu Gelladius eius discipulus. De imaginibus Basilij vita scripta ab Gelladio non extat, quæ verò

Amphilochij nomine fertur spuria.

Vide Cæsar. Baronij Annal. tom. 6. & 7.

VITA B. FVLGENTII, ECCLESIAE Ruspensis Episcopi, ex ea quæ est fideliter conscripta, à quodam ex discipulis eius, ad Felicianum Episcopum. Desijt ab humanis, Anno ab Incarnatione Domini 529. Felix sedis Apostolicae præsulis 4. Iustini verò Imperatoris 3.

5. Ianuarij.

Beatus Fulgentius, nobili Carthaginensium senatorum genere, auo Gordiano, à Gensericō rege, Carthaginis victore, in exilium missus,